

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ

У. ВОТ

представено на 14 януари 2016 година¹

Дело C-511/14

Pebros Servizi Srl

срещу

Aston Martin Lagonda Ltd

(Преюдициално запитване, отправено от

Tribunale civile di Bologna (Граждански съд на Болоня, Италия)

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по граждански и търговски дела — Регламент (ЕО) № 805/2004 — Европейско изпълнително основание при безспорни вземания — Издаване на удостоверение — Административно или съдебно производство“

I – Въведение

1. Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 година за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания² е част от изграждането на единно съдебно пространство по граждански и търговски дела. Този регламент позволява да се избегне производството по екзекватура при безспорни вземания, установени със съдебно решение, и я заменя по логиката на взаимното признаване с механизма на удостоверяване от съда на произхода, като за целите на изпълнението позволява така удостовереното съдебно решение да се третира като европейско изпълнително основание, сякаш е постановено в държавата членка, в която е поискано изпълнението.
2. Именно в контекста на новата процедура по удостоверяване Tribunale civile di Bologna (Граждански съд на Болоня) отправя преюдициален въпрос относно понятието „безспорно вземане“, за да се установи дали това понятие трябва да се тълкува чрез препращане към правото на държавите членки или, напротив, да получи самостоятелно определение в правото на Съюза.
3. С решение от 22 януари 2014 г., което, доколкото не е обжалвано, влиза в сила, посочената юрисдикция осъжда Aston Martin Lagonda Ltd. заедно с други дружества да заплати на Pebros Servizi Srl определена сума заедно със законна лихва, както и съдебни разноски.
4. Макар да е уведомено и да му е дадена възможност да участва в образуваното срещу него производство, Aston Martin Lagonda Ltd не се явява, поради което производството се развива в негово отсъствие.

1 — Език на оригиналния текст: френски.

2 — ОВ L 143, стр. 15; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 3.

5. Като се основава на това решение, на 14 октомври 2014 г. Pebros Servizi Srl подава молба за издаване на европейско изпълнително основание съгласно Регламент № 805/2004, за да започне изпълнително производство за събиране на вземането си. Тъй като изпитва съмнения относно приложимостта на посочения регламент, доколкото съгласно италианското право производството по постановяване на неприсъствено решение („in contumacia“) не означава признаване, Tribunale civile di Bologna решава да спре производството и да отправи до Съда следния преюдициален въпрос:

„В случай на постановяване на неприсъствено решение (в отсъствие на страната), с което отсъстващата страна е осъдена, без при това изрично да е признала правото по какъвто и да било начин, следва ли да се приеме, че националното право определя дали такова процесуално поведение е равнозначно на неоспорване по смисъла на Регламент № 805/2004, доколкото съгласно националното право е възможно да се достигне до отричане на безспорния характер на вземането или неприсъственото решение съгласно правото на ЕС само по себе си предполага неоспорване и следователно Регламент № 805/2004 е приложим, независимо от преценката на националната юрисдикция?“.

6. Италианското правителство прави възражение за недопустимост на този въпрос, като оспорва качеството на юрисдикция по смисъла на член 267 ДФЕС на Tribunale civile di Bologna. Според посоченото правителство производството, което се развива пред този съд, когато се произнася по искане за удостоверяване на съдебно решение като европейско изпълнително основание, не отговаряло на обективните критерии, позволяващи квалификацията му като правораздавателна дейност, и било по-скоро сходно на чисто административно производство или в крайна сметка на охранително съдебно производство.

7. Следователно Съдът трябва предварително да отговори на въпроса дали има компетентност да разгледа преюдициалното запитване. Доколкото е безспорно, че като организационна структура Tribunale civile di Bologna представлява юрисдикция, компетентността на Съда зависи от въпроса дали процедурата по удостоверяване трябва да се разглежда като чисто административно производство, или в допълнение има и правораздавателен оттенък.

8. В настоящото заключение, което ще бъде съсредоточено около този въпрос, ще застъпя тезата, че когато бъде сезирана с искане за издаване на удостоверение за европейско изпълнително основание, юрисдикцията по произхода трябва да се разглежда не като осъществяваща действие като административен орган, без да е необходимо да се произнася по спор, а като упражняваща и правораздавателна функция, поради което ще направя извода, че Съдът е компетентен да се произнесе по настоящото преюдициално запитване.

II – Преценка

9. Инструмент за сътрудничество между Съда и националните юрисдикции, чрез който първият предоставя на последните елементи по тълкуването на правото на Съюза, които са им необходими за разрешаването на спора, с който са сезирани, въведеното с член 267 ДФЕС производство съгласно възприетата формула е производство между съдии, допринасящо за постановяването на решение с оглед на това да се гарантира еднообразното прилагане на правото на Съюза. Както буквално следва от текста на член 267 ДФЕС, само националните юрисдикции са оправомощени да сезират Съда.

10. За да прецени дали запитващият орган притежава качеството на юрисдикция, Съдът е извел метод за определяне, който се основава на отчитането на съвкупност от обстоятелства, а именно дали органът е законоустановен, дали е постоянно действащ, дали юрисдикцията му е задължителна, дали производството е състезателно, дали органът прилага правни норми и дали

е независим³.

11. Освен това преюдициалното запитване трябва да произхожда от юрисдикция, която функционално е сезирана със спор, който има задачата да разреши. Съгласно постоянната съдебна практика националните юрисдикции могат да сезират Съда само ако пред тях има висящ спор и ако се произнасят в производство, което приключва с решение с правораздавателен характер⁴.

12. Като се започне с определение *Borker*⁵, с което Съдът определя, че не може да бъде сезиран от адвокатски съвет, който не се произнася по спор, който по закон има задачата да разреши, а по молба, с която се иска издаването на декларация по спор между член на адвокатската колегия и юрисдикции на друга държава членка, тази съдебна практика е потвърдена многократно.

13. В определение *Greis Unterweger*⁶ Съдът приема, че не може да бъде сезиран от консултативна комисия за финансови нарушения, чиято задача е да дава становища в административно производство, а не да се произнася по правни спорове⁷.

14. Впоследствие в решение *Job Centre*⁸ Съдът извежда двете постоянни насоки в съдебната практика.

15. Съгласно постановените по-рано решения първата насока се основава на въвеждането в самостоятелното определение на понятието „юрисдикция“ съгласно правото на Съюза на функционален критерий, свързан с „характера на упражняваната от запитващия орган дейност“. В посоченото решение Съдът се обявява за некомпетентен да отговори на преюдициалните въпроси, отправени от италиански съд, който се произнася по заявление за одобряване на устава на дружество, като отбелязва, че когато запитващият съд трябва да се произнесе по такова заявление, той „упражнява несъдебна функция, която впрочем в други държави членки е поверена на административни органи“⁹ и „извършва действия на административен орган, без същевременно да разрешава правен спор“¹⁰. Следователно понятието „юрисдикция“ е неразривно свързано с наличието на спор, тъй като Съдът може да общува единствено със съд, който постановява решения при упражняване на правораздавателната си дейност.

16. Втората насока е свързана с въвеждането на изключение, когато е подадена жалба срещу решение, постановено от съд, упражняващ несъдебна функция. Действително, след като се обявява за некомпетентен да отговори на въпроса, поставен от съда, сезиран със заявление за одобряване, Съдът всъщност посочва, че „[e]динствено в случай, че лицето, оправомощено съгласно националното право да иска одобряване, подаде жалба срещу отказа за одобряване [...] сезираната юрисдикция може да се счита за упражняваща [...] правораздавателна функция с предмет отмяната на увреждащ правото на заявителя акт“¹¹. Това изключение открива благоприятната възможност за ново въвеждане на сътрудничеството на Съда на по-горен етап, когато пред националния съд се поставя въпрос за тълкуването на правото на Съюза.

3 — Вж. на последно място решение *Consorti Sanitari del Mareme* (C-203/14, EU:C:2015:664, т. 17 и цитираната съдебна практика).

4 — Вж. определения *Borker* (138/80, EU:C:1980:162, т. 4) и *Greis Unterweger* (318/85, EU:C:1986:106, т. 4), решения *Job Centre* (C-111/94, EU:C:1995:340, т. 9), *Victoria Film* (C-134/97, EU:C:1998:535, т. 14), *Salzmann* (C-178/99, EU:C:2001:331, т. 14), *Lutz и др.* (C-182/00, EU:C:2002:19, т. 13), *Standesamt Stadt Niebüll* (C-96/04, EU:C:2006:254, т. 13) и *Roda Golf & Beach Resort* (C-14/08, EU:C:2009:395, т. 34), както и определения *Amiraike Berlin* (C-497/08, EU:C:2010:5, т. 17) и *Bengtsson* (C-344/09, EU:C:2011:174, т. 18).

5 — 138/80, EU:C:1980:162.

6 — 318/85, EU:C:1986:106.

7 — Т. 4.

8 — C-111/94, EU:C:1995:340.

9 — Т. 11.

10 — Пак там.

11 — Пак там.

17. Така в решението си *Roda Golf & Beach Resort*¹² Съдът се обявява за компетентен да отговори на преюдициални въпроси относно приложното поле на Регламент (ЕО) № 1348/2000¹³, като се основава на обстоятелството, че за разлика от съдебния секретар, до когото е подадена молба за връчване съгласно посочения регламент, който действа като административен орган, без да има задачата да решава правен спор, съдията, който следва да се произнесе по жалбата, подадена срещу отказа на съдебния секретар да извърши исканото връчване, е сезиран с правен спор и упражнява правораздавателна дейност¹⁴.

18. Към тези две насоки, изведени от решение *Job Centre*¹⁵, неотдавнашната практика на Съда по тълкуването на актовете на правото на Съюза, приети в областта на съдебното сътрудничество по граждански дела, добавя нова насока, белязана с широко тълкуване на изрази „да бъде постановено нейното решение“ по смисъла на член 267, втора алинея ДФЕС. В решението си *Weryński*¹⁶ относно тълкуването на Регламент (ЕО) № 1206/2001¹⁷, след като констатира, че широкото тълкуване на този израз „би позволило да се избегнат ситуации, в които редица процесуални въпроси [...] не могат да бъдат тълкувани“¹⁸, Съдът постановява, че посоченият израз обхваща „целия процес на създаване на съответното съдебно решение, включително въпросите относно отговорността за заплащане на разноските в производството“¹⁹.

19. По логиката на тази съдебна практика в решението си *Fahnenbrock* и др.²⁰ Съдът се признава за компетентен да отговори на преюдициално запитване относно тълкуването на Регламент (ЕО) № 1393/2007²¹, отправено на особено ранен етап от спора преди връчването на документа за образуване на производството на другата страна²².

20. След като признава компетентността си на ранен етап от спора, Съдът вече е изправен пред въпрос, който засяга одобрението му, когато, след като е постановено съдебното решение, процедурата по удостоверяване като европейско изпълнително основание трябва да бъде доведена докрай, за да се позволи движението на това решение в европейското съдебно пространство. Дали посочената процедура е административна или съдебна?

21. Преди да се отговори на този въпрос, следва предварително да се отбележи, че производството по удостоверяване на съдебно решение като европейско изпълнително основание според мен трябва непременно да получи самостоятелна квалификация в правото на Съюза, доколкото става въпрос именно за въведена с това право процедура, която е присъща на него, макар Регламент № 805/2004 да запазва процесуалната автономия на държавите членки по отношение по-специално на начините на връчване на актовете.

12 — C-14/08, EU:C:2009:395.

13 — Регламент на Съвета от 29 май 2000 година за връчване на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела в държавите членки (ОВ L 160, стр. 37; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 1, стр. 161).

14 — Т. 37 от посоченото решение.

15 — C-111/94, EU:C:1995:340.

16 — C-283/09, EU:C:2011:85.

17 — Регламент на Съвета от 28 май 2001 година относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела (ОВ L 174, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 138).

18 — Т. 41 от посоченото решение.

19 — Т. 42 от посоченото решение.

20 — C-226/13, C-245/13, C-247/13 и C-578/13, EU:C:2015:383.

21 — Регламент на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) и за отмяна на Регламент № 1348/2000 (ОВ L 324, стр. 79).

22 — Т. 30 и 31 от посоченото решение.

22. Буквалното съдържание на член 6, параграф 1 от Регламент № 805/2004 не дава отговор на въпроса, тъй като посочената разпоредба предвижда, че молбата за удостоверяване следва да бъде отправена до юрисдикцията по произход, без да се уточнява кой орган в рамките на тази юрисдикция е компетентен да я разгледа.

23. На пръв поглед удостоверяването има подчертано административен характер, тъй като се изразява в отбелязване на клетките във формуляра, съдържащ се в приложение I към Регламент № 805/2004, като се посочи по-специално държавата членка на произхода, наименованието на юрисдикцията, размерът на вземането — главница и лихви, сумата на разноските и т.н. Въпреки това посоченото производство има ли и правораздавателен характер? Струва ми се, че няколко съображения могат да бъдат изтъкнати в подкрепа на утвърдителния отговор.

24. Първото съображение е свързано с определящата роля, която процедурата по удостоверяване, предвидена в Регламент № 805/2004, има по отношение на зачитането на минималните процесуални гаранции, представляващи основно изискване на посочения акт.

25. Важно е да се отбележи в това отношение, че определението, което член 3, параграф 1 от Регламент № 805/2004 дава на понятието „безспорно вземане“, позволява да бъде обхванат не само случаят, в който длъжникът „изрично“ го е признал било в автентичен акт, било „като го приеме или прибегне до спогодба [...] пред съответната юрисдикция“, но и в хипотезите, при които се приема, че е налице „мълчаливо“ приемане било тъй като длъжникът така и не е подавал възражение в хода на съдебното производство, било тъй като не се е явил или не е назначил представител по делото във връзка с това вземане, след като първоначално го е оспорил.

26. Като се имат предвид опасностите, които крие възможността да се придаде значение на мълчанието на длъжника, като бъде използвано срещу него, за да се изведе форма на признаване, Регламент № 805/2004 налага спазването на минималните процесуални гаранции за запазване на правата на защита. Тези гаранции се отнасят не само до начините на връчване на документите за образуване на производството, които посоченият регламент разделя на две главни категории в зависимост от това дали се съпровождат или не от доказателство за получаване на документа от длъжника, или не са съпроводени от такова доказателство, но и до информационното съдържание на посочения документ, доколкото длъжникът следва да бъде уведомен относно вземането, както и относно производството по неговото оспорване.

27. Независимо че неспазването на тези минимални процесуални норми по принцип не допуска удостоверяването на решението като европейско изпълнително основание, Регламент № 805/2004 предвижда начини за саниране, когато връчването на съдебното решение е осъществено при спазване на посочените норми и длъжникът, макар да е имал възможността да оспори това решение чрез обжалване, предвиждащо пълно преразглеждане, и след като надлежно е бил уведомен за тази възможност, не е подал жалба²³. Възможно е да се санира неспазването на минималните норми, когато чрез поведението на длъжника в хода на производството бъде доказано, че лично е получил акта, който следва да бъде връчен, и е разполагал с достатъчно време, за да подготви защитата си²⁴.

23 — Член 18, параграф 1 от посочения регламент.

24 — Член 18, параграф 2 от посочения регламент.

28. На последно място, дори когато длъжникът е бил уведомен за образуването срещу него производство с документ за образуване на производството, връчен съгласно минималните норми, предвидени в членове 13—17 от Регламент № 805/2004, член 19, параграф 1 от него предвижда, че в посочените в букви а) и б) хипотези решението може да бъде удостоверено като европейско изпълнително основание само ако съгласно правото на държавата членка по произход длъжникът има право да иска преразглеждане на въпросното решение.

29. Независимо дали в началния етап на проверка на спазването на минималните стандарти, или на по-късния етап на проверката на необходимите условия за саниране на неспазването им, Регламент № 805/2004 следователно налага цяла поредица от проверки, които се отнасят по-специално до начините на връчване на акта за образуване на производството или съдебното решение, преценката на поведението на длъжника в хода на производството и степента на информация, която е получил относно възможността и условията за обжалване. Юрисдикцията по произход, на последно място, трябва да извърши анализ с правораздавателен характер на редовността на предходната съдебна процедура, доколкото нейната нередовност може да накърни правата на ответника. Контролът, който трябва да осъществи във фазата на удостоверяване, в крайна сметка не е по-различен от проверките с правораздавателен характер, които трябва да извърши, преди да постанови решението си, по-специално за да установи дали актът, с който се образува производството, е редовно съобщен на длъжника, като приложи нормите на националното право съгласно принципа на процесуална автономия.

30. Нещо повече, към този контрол върху съдебното производство в държавата членка на произхода Регламент 805/2004 добавя и контрол относно характера на вземането, за да се установи дали то попада в приложното поле на посочения регламент и дали е безспорно, дали юрисдикцията по произход има компетентност²⁵ и дали съдебното решение подлежи на изпълнение и евентуално относно местоживеенето на длъжника²⁶. В последна сметка удостоверяването води до поредица от задълбочени проверки, които предполагат действително съдебно изследване.

31. Второто съображение е свързано с невъзможността за подаване на жалба срещу издаването на удостоверение за европейско изпълнително основание. Доколкото обичайното развитие на способите за обжалване не позволява сезирането на Съда на по-следващ етап от юрисдикция, произнасяща се при упражняване на правораздавателните ѝ функции, липсата на признаване на квалификацията на правораздавателна дейност би могло да има за последица лишаването на Съда от възможността да се произнесе по тълкуването на Регламент № 805/2004 или най-малкото да забави или да усложни намесата му.

32. Третото съображение препраща към широкото възприемане, с което традиционно в съдебната практика се свързва понятието „производство, което приключва с решение с правораздавателен характер“. Макар производството по удостоверяване да се развива, след като правният спор е бил решен със съдебното решение, с което се слага край на производството пред юрисдикцията по произход, това не отменя факта, че при липсата на удостоверяване това решение все още не е разгърнало целия си потенциал, тъй като все още не подлежи на свободно движение в европейското съдебно пространство. По тази логика производството по удостоверяване не изглежда толкова като отделна фаза на предходното съдебно производство, а по-скоро като финален етап от него, необходим за завършване на фактическия състав на съдебното решение като европейско изпълнително основание.

25 — Член 6, параграф 1, буква б) от посочения регламент.

26 — Член 6, параграф 1, буква г) от Регламент № 805/2004.

33. Ето защо предлагам на Съда да затвърди разрешението, което понастоящем беше възприето в решение *Imtech Marine Belgium*²⁷, постановено на 17 декември 2015 г. Сезиран именно с въпроса дали член 6 от Регламент № 805/2004 трябва да се тълкува в смисъл, че удостоверяването като европейско изпълнително основание е акт с правораздавателен характер и следователно трябва да бъде поверено на съда, Съдът всъщност постанови, че това удостоверяване трябва да бъде поверено на съда²⁸, доколкото „изисква съдебен контрол на условията, предвидени в Регламент № 805/2004“²⁹.

III – Заключение

34. С оглед на гореизложените съображения предлагам на Съда да се обяви за компетентен да се произнесе по преюдициалното запитване, отправено от Tribunale civile di Bologna.

27 — C-300/14, EU:C:2015:825.

28 — Т. 50.

29 — Т. 46.